

Lea Tuulikki Niskala

Valkovuokko kukkii taas

Niityt, maat se valloittaa

**Valkovuokko kukkii taas,
niityt, maat se valloittaa**

Lea Tuulikki Niskala

*Valkoinen kukka kaunoinen,
viileän talven voitti.
Valkovuokko kukkaan aukeaa,
kun kevät vihdoin koitti.*

© 2021 Niskala, Lea Tuulikki

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-4381-2

Valkovuokko kukkii taas

Valkovuokko (*Anemone nemorosa*)

Valkovuokon kukintaa odotetaan keväällä. Seuraamme sitä innolla, samoin kuin sinivuokkojen ja leskenlehtien näkeminen on iloinen asia. Se kuuluu kukkiin, jotka ovat kevään tulon merkki ja kukkii hyvin aikaisin. Valkovuokko on myös Uudenmaan maakuntakukka. Se on rauhoitettu Oulun ja Lapin läänin alueella. Muualla se on hyvin yleinen ja runsaskasvustoinen. Valkovuokko on monivuotinen ja usein se nouseekin samoille paikoille, missä sitä on ennenkin tavattu. Vaikka sitä kutsutaan vuokoksi, on se leinikkikasvi ja myös hieman myrkyllinen.

Kasvualueet

Valkovuokko on eurooppalainen laji ja levinnyt laajalti. Sitä tavataan Pohjois-Espanjasta Britteinsaarille sekä Länsi-Venäjään ja Ukrainaan. Pohjoisessa lajia on Fennoskandian keskiosissa, kun taas etelässä se rajoittuu Keski-Italiaan, Pohjois-Kreikkaan ja Bulgariaan. Suomessa valkovuokkoa tavataan jopa Etelä-Lapissa, mutta Etelä-Suomessa se on erittäin yleinen. Ahvenanmaalla, Varsinais-Suomessa ja Uudellamaalla sitä esiintyy hyvin runsaana, mutta Jyväskylän korkeudella laji on jo paljon harvinaisempi. Suomen rajojen ulkopuolella naapurimaassamme Virossa on valko- ja sinivuokkojen sekä esikoitten kukinta-aika suorastaan nähtävyys. Keväällä kannattaa Virossa matkailla ja tehdä retkiä sisämaahan, sillä siellä näkee luonnossa näitä kevätkukkia valtoimenaan. Samalla saattaa nähdä keväiset lintujen spehtaakkelimaisen kevätmuuton.

Millainen valkovuokko on?

Kyseessä on monivuotinen ruohokasvi. Korkeutta kukalla on 8 - 30 cm. Varsi on haaraton, harvakarvainen tai kalju. Kukan terälehdet ovat valkoiset, ulkopuolelta joskus vaaleanpunainen (harvemmin siniseen vivahtava tai violetti) Terälehdet kasvavat kehässä ja niitä saattaa olla 6 - 7 kpl. Verholehtiä ei ole. Heteet ovat keltaisia ja saattaa olla kymmeniäkin. Lehdet ovat hammastavia ja liuskaisia. Valkovuokko sulkee kukkansa iltaisin. Se käy ikään kuin nukkumaan.

Kukinta-aika

Valkovuokko kukkii huhtikuusta toukokuuhun, jolloin ne ovat kauneimmillaan. Usein vielä puolessa välissä toukokuuta voi nähdä upeita alueita täydessä kukassa riippuen siitä, miten aikainen tai myöhäinen kevät on.

Valkovuokko kukkii varhain keväällä. Se on niin sanottu kevätaspektilaji, eli laji, joka kukkii ennen lehtipuiden lehtien puhkeamista. Siksi ne saavat metsissä paljon valoa ja pölyttäjät löytävät sen kukat helposti. Kukinta on runsasta. Vaikka vartta kohden on vain yksi kukka, niin se on näyttävä kukka isoina kasvualoina valtoimenaan kukkivana kukkana. Värimuunnoksia löytyy, vaalean punainen, violettiin vivahtava j sininen. Ruotsissa kuuleman mukaan löytyy muoto, jossa keskusta on orvokin sininen, mutta laitaosat valkoiset. Myös kerrannaislehtisiä valkovuokkoja voi löytää, samoin terälehdet ovat liuskaiset tai jopa vihreät.

Kukissa ei jostain syystä ole mettä. Pölyttäjinä toimivat kärpäset ja kovakuoriaiset hakevat siitepölyä ravinnokseen. Kun pölytys on onnistunut, niin syksyllä on kukista kehittynyt pähkylöitä, jotka ovat öljypitoisia. Nämä maittavat muurahaisille, jotka edistävät kasvin leviämistä yrittäessään kuljettaa pähkylöitä pesäänsä.

Kukinta kiinnostaa mehiläisiä

Valkovuokon aikainen kukinta onkin tärkeä asia juuri heräileville mehiläisille, joten ne tarvitsevat heti ravintoa. Valkovuokoissa on runsaasti siitepölyä, jota ne tarvitsevat pesään. Siitepöly on toukille proteiinia. Valkovuokoissa ei ole ollenkaan mettä, joten sitä eivät mehiläiset niistä saa. Mehiläisien heräämisaika on käsillä ja niitä on monia eri lajeja. Tarhamehiläinen on tutuin laji, joka on keväisin liikkeellä heti, kun ilma keväällä lämpenee 8 - 10 asteen korville. Pörriäisten iloksi on valkovuokkoja runsaasti heti keväällä.

Kirjassa tutustutaan lähemmin tähän kauniiseen, valkoiseen kevään tuojaan. Valkovuokko on äitienpäivän aikoihin kukkiva kukka, jota saamme ihastella. Se täyttää lehdot, metsät ja maat. Kirjassa on takakannessa osio, johon voit tehdä omat merkinnät havainnoista.

Luonto on minulle tärkeä. Tunnen oloni onnelliseksi kulkiessani metsässä. Nautiskelen kukkien loistosta, puiden suhinasta, lintujen laulusta ja kaikesta mitä keväisin ja syksyisin luonnossa tapahtuu. Luonto on minulle antelias.

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi